

عنوان مقاله:

بررسی تطبیقی ترجمان البلاغه و محاسن الکلام

محل انتشار:

دوفصلنامه زبان و ادبیات فارسی، دوره 25، شماره 82 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

شیرین صادقی - دانشجوی دکتری دانشگاه خوارزمی

عفت نقابی - دانشیار دانشگاه خوارزمی

خلاصه مقاله:

ترجمان البلاغه عمر رادویانی، به منزله کهن ترین کتاب در زمینه نقد و بلاغت فارسی، جایگاه ممتازی در میان آثار بلاغی دارد و منبع اصلی و محل رجوع مولفان کتاب های بلاغی مهم بعد از آن، چون حدای قالسحر و المعجم بوده است. با عنایت به این مسئله که ترجمان البلاغه نشان دهنده نخستین کوشش برای تثبیت و ادراک صنایع ادبی زبان فارسی است، این پژوهش به بررسی ساختار ترجمان البلاغه و میزان الگوبرداری و نوآوری در آن اختصاص دارد. به این منظور، ابتدا به معرفی و بررسی مآخذ اصلی این کتاب، یعنی محاسن الکلام فی النظم و النثر، اثر مرغینانی، پرداخته ایم و کتاب را از منظر پیکره بندی، تعاریف، عنوان های صنایع ادبی، فهرست ها و شاهد مثال ها بررسی کرده ایم و فصول محاسن الکلام را با مرجع اصلی آن یعنی کتاب البدیع ابن معتمر نیز مطابقت داده ایم؛ سپس، به ساختار ترجمان البلاغه، چگونگی تنظیم صنایع آن، شیوه الگوبرداری آن از محاسن الکلام و جنبه های مشترک و متمایز آن با محاسن الکلام پرداخته ایم، تا درکنار آشنایی با فهرست بندی صنایع طبق منبع اصلی آن، بتوان تغییرات و افزونی های صنایع را در تقسیم بندی های جدید و شاهد مثال های فارسی شناخت و بدین وسیله سیر تحول و شکل گیری بلاغت فارسی را از ابتدا مشاهده و تبیین کرد یافته ها نشان داد که رادویانی ضمن تاثیرپذیری مستقیم از محاسن الکلام، صناعی را افزوده و نیز شاخه بندی کرده است که در محاسن الکلام نیست، به طوری که بلاغیون پس از او اثر او را الگوی تدوین آثار خود قرار داده اند. از ابداعات رادویانی، آوردن اشعار فارسی با تلاش شخصی خویش است، که گنجینه ای از نام ها و اشعار ایرانی است. رادویانی، درعین اقتباس از کتاب محاسن الکلام، در ترجمان البلاغه شیوه ای نو برگزیده است و اثرش درعین سادگی و روانی، شکل فارسی مطلوبی به خود گرفته است

کلمات کلیدی:

بلاغت، ترجمان البلاغه، محاسن الکلام، البدیع.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/833537>

